

Publicat a la revista ESCRITS, Abril 2008.

La pregunta que em fan vostès és si les esquerres catalanes s'haurien de transformar en part d'un ens més ampli que, com el Partit Demòcrata que acaba d'establir-se a Itàlia, pogués abastar un espai més extens que el de l'esquerra i centre esquerra, incloent també formacions de centre i fins i tot centredreta. A Itàlia, l'expartit comunista, que s'havia convertit en un partit socialdemòcrata, s'ha unit a sectors del partit democristià, convertint-se en el Partit Demòcrata. El seu objectiu és establir un gran espai polític que redueixi l'oferta política d'Itàlia a dos grans partits, un predominantment de centre i centreesquerra i un altre de dretes, seguint el model bipartidista nord-americà. A EEUU al Partit Demòcrata se'l considera com el partit de centre esquerres i al Republicà el partit de dretes. En realitat, els dirigents del Partit Demòcrata italià es refereixen al Partit Demòcrata d'EEUU com el seu punt de referència.

Per a avaluar tal Partit Demòcrata d'EEUU, cal avaluar-lo des del punt de vista del 1) funcionament del Partit, 2) de l'orientació ideològica que segueix, i 3) del rol del bipolarisme en el sistema polític d'EEUU. Segons el primer criteri, cal subratllar que el Partit Demòcrata d'EEUU té elements positius, tals com l'existència de les primàries per a tots els candidats que es presentin a les eleccions dins la llista del Partit Demòcrata. No és la direcció del partit sinó els ciutadans que es registren com a demòcrates els qui trien a les persones que van en aquestes llistes. Cada circumscripció electoral escull el seu candidat per a representar-lo. Tal sistema democratitza el partit donant major veu als membres d'aquell partit, de tal manera que la direcció dels partits hagin de consultar i recolzar-se en els membres de les llistes triades i no puguin basar-se en la mera disciplina de partit. Crec que aquest modus operandi d'aplicar-se als partits a Catalunya i a Espanya, facilitaria una obertura significativa de tals partits a la seva militància i a la societat, evitant un excessiu centralisme i uniformitat que projecta una imatge dels partits molt tancats en si mateixos.

Aquest element positiu del Partit Demòcrata d'EEUU queda neutralitzat, no obstant això, amb la privatització del sistema electoral nord-americà. La majoria dels costos electorals els paguen aportacions privades que procedeixen en la seva major part dels lobbies econòmics. Aquest finançament dóna gran poder i influència als grups de pressió que financen les campanyes electorals dels

candidats i que tenen una gran influència tant en el grup parlamentari del partit Demòcrata com en l'aparell d'aquest. Això determina que mentre que a les primàries els candidats demòcrates han de decantar-se a l'esquerra, a fi d'aconseguir el suport de les bases del partit (principalment sindicats i moviments socials), es desplacin a la dreta una vegada són escollits explicant així la gran abstenció de les seves bases en el dia que es vota. L'abstenció entre les bases del Partit Demòcrata és enorme, abstenció que es centra entre les classes populars que són la base electoral del partit. La llista del que desitgen les classes populars (universalització de la sanitat, retirada de les tropes de l'Iraq, la regulació en l'ús de les armes, i un llarg etcètera) que no s'incorporen en les propostes legislatives del Partit Demòcrata és enorme.

Aquesta abstenció és també conseqüència de la impossibilitat d'establir nous partits en aquell país, a causa del seu bipartidisme, el qual està basat en l'absència d'un sistema electoral proporcional. Això redueix enormement la qualitat democràtica del país i disminueix considerablement la influència de les esquerres dins del Partit Demòcrata doncs aquestes no tenen mecanismes o instruments per a canalitzar les seves demandes. La seva influència es limita a les primàries però fora d'elles, la influència de les esquerres a EEUU és molt menor. I és probable que una cosa semblant passi a Itàlia, encara que l'existència d'un sistema electoral proporcional a Itàlia permeti l'existència de partits d'esquerra que pressionin el Partit Demòcrata des de l'esquerra, la qual cosa no és possible (pel seu sistema no proporcional) a EEUU.

Per aquest motiu considero que seria un error que en un sistema proporcional com el català i l'espanyol s'establís tal Partit Demòcrata, seguint el model nord-americà. El que es requereix a Espanya és corregir l'enorme injustícia que representa el sistema electoral pel qual, malgrat que les esquerres han sumat la majoria de vots a Espanya durant l'època Democràtica en la majoria de les legislatives a nivell de l'Estat espanyol, han estat les dretes les que han governat gran part de tal període. Una discriminació en contra de les esquerres també la trobem en el sistema electoral català. La correcció d'aquesta limitació democràtica hauria de ser el tema de batalla de les esquerres.